Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
GIOVANNI PITRUZZELLA IŠVADA,
pateikta 2022 m. gegužės 12 d.[1]

**Byla C-197/21**

**Soda-Club (CO2) SA,**
**SodaStream International BV**
**prieš**
**MySoda Oy**

(*Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas, Suomija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prekių ženklai – Teisių pasibaigimas – Pakartotinai pripildomi anglies dioksido balionai – Prekių ženklo savininko arba su jo sutikimu atliekamas pateikimas rinkai valstybėje narėje – Perpardavimas, trečiosios šalies vykdomas toje pačioje valstybėje narėje, perpakavus ir iš naujo paženklinus šios trečiosios šalies prekių ženklu – Dar matomas ant apyvartoje esančio baliono kaklelio išgraviruotas prekių ženklas – Perpakavimas – Sprendime *Bristol-Meyers Suibb ir kt.* nustatytos sąlygos – Perkėlimas kitiems nei farmacijos produktams – Pritaikymas situacijai, susijusiai su viena valstybe nare – Būtinumo sąlyga – Ekonominio ryšio įspūdis“

1. XXI amžiui būdingas visuotinis suvokimas, kokį poveikį mūsų vartojimo būdai daro pagrindiniams iššūkiams, kaip antai, be kita ko, aplinkos apsaugai. 2015 m. komunikate „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“[2] Europos Komisija šio tipo ekonomiką gyrė tokiais žodžiais: „Perėjimas prie žiedinės ekonomikos, kurios cikle kuo ilgiau išlaikoma produktų, medžiagų ir išteklių vertė ir susidaro kuo mažiau atliekų, yra esminis įnašas į ES kuriamą tvarią, konkurencingą mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir tausaus išteklių naudojimo ekonomiką.“ Šis ekonomikos žiediškumas reiškia, kad prekių ženklų savininkų pirmą kartą Sąjungos teritorijoje rinkai pateiktos prekės bus pakartotinai naudojamos, pripildomos ar įkraunamos prieš vėl jas parduodant. Tokiomis aplinkybėmis nagrinėjama ši prejudicinė byla, kurioje Teisingumo Teismui suteikiama galimybė patikslinti, kokiomis sąlygomis šių teisių turėtojų teisėti interesai turi būti derinami su trečiųjų asmenų, pakartotinai naudojančių ir perparduodančių jų prekes, interesais.

[1] Originalo kalba: prancūzų.

[2] COM(2015) 614 *final*, 2015 m. gruodžio 2 d.

## I. Teisinis pagrindas

### *A. Sąjungos teisė*

#### *1. Reglamentas (ES) 2017/1001*

2. 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/1001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo[3] buvo panaikintas ir nuo 2017 m. spalio 1 d. pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 207/2009[4].

3. Reglamento 2017/1001 15 straipsnyje „ES prekių ženklo suteikiamų teisių pasibaigimas“ nustatyta:

„1. ES prekių ženklas nesuteikia jo savininkui teisės uždrausti jį naudoti prekėms, kurios pažymėtos tuo prekių ženklu paties savininko arba su jo sutikimu buvo išleistos į Europos ekonominės erdvės rinką.

2. 1 dalies nuostatos netaikomos, jeigu savininkas turi teisėtas priežastis nesutikti su tolesniu prekių komercializavimu, ypač jeigu išleidus jas į rinką pasikeitė ar pablogėjo jų kokybė.“

#### *2. Direktyva (ES) 2015/2436*

4. 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2436 valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti[5] 15 straipsnis „Prekių ženklo suteikiamų teisių pasibaigimas“ suformuluotas taip[6]:

„1. Prekių ženklas nesuteikia jo savininkui teisės uždrausti juo žymėti prekes, kurios paties ženklo savininko arba su savininko sutikimu buvo su tuo ženklu išleistos į Sąjungos rinką.

2. 1 dalis netaikoma, jeigu savininkas turi teisėtų priežasčių prieštarauti tolesniam prekių komercializavimui, ypač jei po išleidimo į rinką pasikeitė ar pablogėjo prekių būklė.“

### *B. Suomijos teisė*

5. 2019 m. balandžio 26 d. *Tavaramerkkilaki* (Prekių ženklų įstatymas) Nr. 544/2019 9 straipsnio 1 dalis nacionaliniams prekių ženklams taikoma nuo 2019 m. gegužės 1 d. Joje numatyta, kad prekių ženklo savininkas negali uždrausti naudoti prekių ženklo prekėms, kurios, pažymėtos tuo prekių ženklu paties savininko arba su jo sutikimu, buvo išleistos į Europos ekonominės erdvės rinką. Šio 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, nepažeisdamas 1 dalies nuostatų, prekių ženklo savininkas gali uždrausti naudoti prekių ženklą prekėms, jeigu jis turi pagrįstų

[3] OL L 154, 2017, p. 1.

[4] 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentas dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (OL L 78, 2009, p. 1), iš dalies pakeistas 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/2424 (OL L 341, 2015, p. 21) (toliau – Reglamentas 207/2009). Reglamento 207/2009 13 straipsnis atitinka Reglamento 2017/1001 15 straipsnį.

[5] OL L 336, 2015, p. 1.

[6] Nuo 2019 m. sausio 15 d. ši nuostata pakeitė 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/95/EB valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 299, 2008, p. 25) 7 straipsnį ir iš esmės jį atitinka.

priežasčių prieštarauti dėl tolesnio prekių siūlymo arba prekybos. Visų pirma prekių ženklo savininkas gali uždrausti naudoti prekių ženklą, jeigu išleidus į rinką pasikeitė ar pablogėjo prekių kokybė[7].

## II. Pagrindinė byla, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

6. *Soda-Club (C02) SA* ir *SodaStream International BV* (toliau kartu – *SodaStream*) gamina ir parduoda privatiems asmenims skirtus buitinius prisotinimo angliarūgšte aparatus. Šiais aparatais galima lengvai iš vandens iš čiaupo gaminti gazuotą vandenį ir aromatizuotus gazuotus gėrimus. Suomijoje šie aparatai parduodami pažymėti prekių ženklu SODASTREAM. Parduoti skirtose pakuotėse, be kita ko, yra nagrinėjamas aparatas ir iš aliuminio pagamintas anglies dioksido pakartotinai pripildomas balionas, ant kurio išgraviruotas prekių ženklas SODASTREAM arba SODA-CLUB. Ant baliono taip pat yra priklijuota vieno iš šių prekių ženklų etiketė. Be to, anglies dioksido pripildytus balionus *SodaStream* parduoda ir atskirai. *SodaStream* yra Europos Sąjungos prekių ženklų ir nacionalinių prekių ženklų SODASTREAM ir SODA-CLUB savininkė. Įregistruotais prekių ženklais SODASTREAM ir SODA-CLUB taip pat žymimi aptariami balionai ir juose esantis anglies dioksidas.

7. Bendrovės *MySoda Oy* buveinė yra Suomijoje. Ji prekiauja aparatais, panašiais į parduodamus bendrovės *SodaStream*, žymimais prekių ženklu MYSODA, tačiau jų pakuotėse balionų nebūna. Nuo 2016 m. birželio mėn. *MySoda* prekiauja Suomijoje anglies dioksido pripildytais balionais, kurie atitinka ne tik jos pačios, bet ir *SodaStream* parduodamus prisotinimo angliarūgšte aparatus. *MySoda*, be kita ko, pakartotinai pripildo ir parduoda anglies dioksido balionus, kurie iš pradžių rinkai buvo pateikti bendrovės *SodaStream*. *MySoda* gauna iš perpardavėjų vartotojų jiems pristatytus tuščius *SodaStream* anglies dioksido balionus. Tada *MySoda* nuima ant baliono priklijuotą *SodaStream* etiketę. Ji pripildo balioną ir užklijuoja savo etiketę. Neginčijama, kad, taip pritvirtinus etiketę, ant baliono visada lieka matomi išgraviruoti įrašai, įskaitant prekių ženklus SODASTREAM ir SODA-CLUB.

8. Suomijoje anglies dioksido balionus galima įsigyti mažmeninės prekybos parduotuvėse. *SodaStream* ir *MySoda* savo parduotuvių neturi.

9. *MySoda* naudojo dvi skirtingas etiketes. Vadinamojoje rausvos spalvos etiketėje būdavo didelėmis raidėmis išspausdintas *MySoda* logotipas ir tekstas „Prisotinimo angliarūgšte aparatams skirtas suomiškas anglies dioksidas“. Smulkiomis raidėmis būdavo pateikta informacija apie prekę, balioną pripildžiusios bendrovės nuoroda ir nuoroda į jos interneto svetainę dėl išsamesnės informacijos. Baltos spalvos etiketėje būdavo didelėmis raidėmis penkiomis kalbomis užrašyta „Anglies dioksidas“. Informacija apie prekę, t. y. bendrovės, kuri pripildė balioną, pavadinimas ir nuoroda, įrašas apie tai, kad ši bendrovė neturi jokio ryšio nei su pradiniu baliono tiekėju, nei su jo bendrove ar ant baliono matomais jos prekių ženklais, taip pat nuoroda į *MySoda* interneto svetainę etiketėje būdavo pateikiama smulkiu šriftu.

10. Manydama, kad tokia praktika pažeidžiamos jos prekių ženklo suteikiamos teisės ir kad ji turi ne vieną teisėtą priežastį tam paprieštarauti, *SodaStream* pareiškė ieškinį *MySoda*, siekdama, kad būtų konstatuota, jog *MySoda* be leidimo naudojo jos prekių ženklus Suomijoje vykdydama savo

[7] Atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ginčijamos praktikos trukmę, taip pat reikia nurodyti *Tavaramerkkilaki* (Prekių ženklų įstatymas Nr. 1715/1995, galiojęs iki 2016 m. rugpjūčio 31 d.) 10a straipsnį ir *Tavaramerkkilaki* (Prekių ženklų įstatymas Nr. 616/2016, galiojęs iki 2019 m. balandžio 30 d.) 8 straipsnį. Šios dvi nuostatos iš esmės atitiko šiuo metu galiojančio Prekių ženklų įstatymo 9 straipsnį.

komercinę veiklą ir pardavinėdama šiais prekių ženklais pažymėtus pakartotinai pripildytus balionus, prieš tai be *SodaStream* leidimo nuėmusi ir pakeitusi originalias etiketes, juos pažymėdama savo prekių ženklu *MySoda*, arba pakartotinai pripildytus balionus, prieš tai originalias etiketes pakeitusi naujomis etiketėmis. *SodaStream* prašo uždrausti veiksmus, kuriuos ji laiko pažeidžiančiais teises į prekių ženklą, ir prašo atlyginti žalą.

11. 2019 m. rugsėjo 5 d. preliminariu sprendimu *Markkinaoikeus* (Ekonominių bylų teismas, Suomija) patenkino *SodaStream* reikalavimus, susijusius su *MySoda* naudotomis rausvos spalvos etiketėmis, ir atmetė reikalavimus dėl baltos spalvos etikečių. *Markkinaoikeus* (Ekonominių bylų teismas) konstatavo, kad *SodaStream* prekių ženklais suteikta išimtinė teisė į jos anksčiau rinkai pateiktus anglies dioksido balionus buvo pasibaigusi. Taigi, kad užginčytų *MySoda* praktiką, *SodaStream* turėjo įrodyti, kad turi teisėtą interesą. Atmetęs Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.*[8] nustatytas sąlygas, nes *SodaStream* ir *MySoda* ginčas nebuvo susijęs su lygiagrečiu importu, *Markkinaoikeus* (Ekonominių bylų teismas), remdamasis Sprendimu *Viking Gas*[9], nustatė, kad *MySoda* praktikoje nebuvo nei keičiami, nei gadinami anglies dioksido balionai, kuriuos iš pradžių rinkai pateikė *SodaStream*, ar jų turinys. Ši praktika taip pat nepakenkė jos reputacijai ir nepadarė jokios žalos, kuri galėtų tapti *SodaStream* teisėta priežastimi jai prieštarauti. Nors su baltomis etiketėmis susijusi praktika, minėto teismo nuomone, nesukėlė klaidingo įspūdžio apie *MySoda* ir *SodaStream* ekonominį ryšį, to paties negalima pasakyti apie rausvų etikečių naudojimą, nes jis vidutiniam, pakankamai informuotam ir protingai pastabiam bei nuovokiam vartotojui gali sukelti įspūdį apie šių dviejų subjektų ekonominio ryšio buvimą. Dėl, be kita ko, dominuojančio *MySoda* logotipo, užklijuoto ant rausvos etiketės, minėtas teismas nusprendė, kad toks vartotojas gali manyti, jog anglies dioksido balionas yra gautas iš *MySoda*. Todėl *SodaStream* turėjo teisėtą priežastį prieštarauti dėl rausvos spalvos etikečių naudojimo praktikos.

12. *SodaStream* ir *MySoda* kiekviena atskirai pateikė apeliacinius skundus dėl šio preliminaraus sprendimo, o *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas, Suomija) juos priėmė.

13. *SodaStream* mano, kad, pašalindama jos prekių ženklu pažymėtą etiketę, kurioje būdavo nurodoma anglies dioksido baliono kilmė, ir pritvirtindama naują etiketę, *MySoda* paženklina prekę naujomis etiketėmis, o tai jau yra prekių ženklo kilmės nurodymo funkcijos pažeidimas, kuriam turėtų būti taikomos Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytos sąlygos, arba bent jau būtinumo sąlygos pažeidimas. Norint pateikti rinkai pakartotinai pripildytus anglies dioksido balionus, etiketės pakeitimas pirmiau nurodytomis sąlygomis nebūtinas, nes, ant pakartotinai pripildyto baliono priklijuojant lipduką su informacija apie jį pripildžiusį asmenį, būtų mažiau pažeidžiamos prekių ženklo savininko teisės. Todėl *SodaStream* turi teisę prieštarauti dėl *MySoda* praktikos. Be to, *SodaStream* kaip dar vieną teisėtą prieštaravimo pagrindą nurodo *MySoda* praktikos nulemtą klaidingą įspūdį apie jos ir *MySoda* ekonominio ryšio buvimą.

14. *MySoda* savo ruožtu teigia, kad Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytos sąlygos šioje byloje netaikomos, nes nagrinėjamu atveju kalbama apie vienos valstybės narės vidaus prekybą. *MySoda* neperpakuoja vykdant lygiagretų importą parduodamos originalios prekės. Etiketės pakeitimas nekelia pavojaus prekių ženklo funkcijai, nes tikslinė grupė supranta, kad jos pritvirtintoje etiketėje nurodoma tik anglies dioksido kilmė ir balioną pripildęs asmuo, o ant baliono išgraviruotas užrašas apie jo kilmę išlieka matomas. Bet kuriuo atveju pakeisti *SodaStream* etiketę būtina, nes turint omenyje, jog šie balionai skirti pripildyti daug kartų, užklijavus paprastą lipduką ant pakartotinai pripildomo baliono, kiltų didesnė rizika suklysti dėl paskutinio balioną pripildžiusio asmens tapatybės. Pakeitus etiketę galima išvengti situacijos, kai

[8] 1996 m. liepos 11 d. sprendimas (C-427/93, C-429/93 ir C-436/93, toliau – Sprendimas *Bristol-Myers Squibb ir kt.*, EU:C:1996:282).

[9] 2011 m. liepos 14 d. sprendimas (C-46/10, toliau – Sprendimas *Viking Gas*, EU:C:2011:485).

ant to paties gaminio priklijuojami keli brūkšniniai kodai, o be to, dažnai ją pakeisti prireikia, kai originali etiketė yra sugadinta arba atsiklijavusi. *MySoda* nurodo, kad laikosi Suomijoje nusistovėjusios praktikos ir kad jai pritaria net pati *SodaStream*. Galiausiai *MySoda* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme nurodė, kad ji yra ne vienintelė anglies dioksido balionų pripildymo rinkoje veikianti bendrovė, todėl taip pat gali būti, jog etiketės, kurias ji pakeičia, yra užklijuotos ne *SodaStream*, o veikiau asmenų, kurie balionus pripildė anksčiau.

15. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Europos Sąjungos teisėje nėra aiškių ir išsamių nuostatų dėl sąlygų, kuriomis prekių ženklo savininkas įgyja pagrindą prieštarauti dėl tolesnio rinkai pateiktų prekių pardavimo. Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją bent jau tuo atveju, kai lygiagrečiai importuojami vaistai perpakuojami ir paženklinami naujomis etiketėmis, kyla rizika, jog bus pažeista prekių ženklo kilmės garantija. Todėl toks perpakavimas daro poveikį konkrečiam prekių ženklo objektui [10]. Pagal suformuotą jurisprudenciją prekių ženklo savininkas gali uždrausti parduoti perpakuotas prekes, nebent platintojas įrodo, kad tokia praktika atitinka Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* [11] nustatytas sąlygas. Todėl prekių ženklo savininkas gali uždrausti perpakuoti prekę, išskyrus atvejus, kai perpakavimas yra būtinas, kad būtų galima prekiauti lygiagrečiai importuojamomis prekėmis, ir kai teisėti prekių ženklo savininko interesai yra apsaugoti kitais būdais [12]. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš Sprendimo *Viking Gas*, kuriame vis dėlto nėra jokios nuorodos į Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl perpakavimo ar į byloje *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytas sąlygas, matyti, jog tuo atveju, kai asmuo, kuris pakartotinai pripildė dujų balionus, pateiktus rinkai toje pačioje valstybėje narėje, prie šių balionų pritvirtino savo etiketes, gali būti teisėta priežastis prieštarauti dėl asmens, pakartotinai pripildžiusio balioną, praktikos, ypač kai dėl prekių ženklo naudojimo susidaro įspūdis, jog tarp prekių ženklo savininko ir jį pripildžiusio asmens yra ekonominis ryšys [13].

16. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad, pirma, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos neaišku, ar būtinumo sąlyga, kaip ji apibrėžta Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.*, taikoma toje pačioje valstybėje narėje parduodamų prekių perpakavimui. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nėra tikras, kad *MySoda* vykdomą veiksmą gali kvalifikuoti kaip „perpakavimą“, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, nes pagrindinėje byloje kalbama apie balionus, kurie skirti pripildyti keliasdešimt kartų. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat kelia klausimą, ar lemiamą reikšmę šiuo atveju turi tai, kad tikslinė grupė manytų, jog etiketėje pateikiama nuoroda tik į anglies dioksido kilmę, net jeigu iš pradžių pateikdamas rinkai anglies dioksido balioną prekių ženklo savininkas pritvirtino prie šio baliono savo prekių ženklu pažymėtą etiketę, kad nurodytų to baliono kilmę. Taip pat nėra akivaizdu, ar Sprendime *Viking Gas* padarytos išvados gali būti taikomos pagrindinėje byloje, nes tame sprendime kalbama apie prekių ženklus, kuriuos prie dujų balionų pritvirtino prekių ženklo savininkas, iš pradžių pateikęs tuos balionus rinkai, ir kurie niekada nebuvo pašalinti ar uždengti. Pagrindinėje byloje matomas išlieka tik ant anglies dioksido baliono kaklelio išgraviruotas prekių ženklas.

[10] Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas čia nurodo 2002 m. balandžio 23 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-143/00, EU:C:2002:246, 29 ir 30 punktai) ir 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 28–30 punktai).

[11] Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas čia nurodo 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 52 ir 53 punktai).

[12] Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas čia nurodo 2002 m. balandžio 23 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-143/00, EU:C:2002:246, 34 punktas).

[13] Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas čia remiasi Sprendimo *Viking Gas* 37 punktu.

17. Antra, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją ir ypač į Sprendimą *Loendersloot*[14], kartais gali paaiškėti, kad pakanka ant balionų priklijuoti paprastą lipduką su papildoma informacija ir nebūtina pašalinti etiketės, kurią užklijavo balionus rinkai pateikęs prekių ženklo savininkas. Iš jurisprudencijos taip pat matyti, kad būtinumo sąlyga nėra tenkinama, kai atitinkama praktika siekiama išimtinai komercinės naudos[15]. Ant anglies dioksido pakartotinai pripildytų balionų turi būti pateikta informacija apie juos pripildžiusį asmenį. Darydamas prielaidą, kad taikytinos Sprendimo *Bristol-Myers Squibb ir kt.* sąlygos, ypač sąlyga, susijusi su būtinumu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar reikia atsižvelgti į balionų paskirtį. Kadangi faktiškai siekiama anglies dioksido balionus pripildyti ir panaudoti pakartotinai, gali iškilti klausimas, ar minėtus balionus rinkai pateikusio prekių ženklo savininko užklijuotos etiketės ant jų turi likti visą laiką. Kalbant konkrečiau, reikėtų nustatyti, ar prekių ženklo savininko prie baliono pritvirtintos etiketės suplyšimas ar atsiklijavimas arba tai, kad kitas balioną pripildęs asmuo jau pakeitė originalią etiketę savo etikete, gali būti vertinama kaip aplinkybė, dėl kurios galima manyti, kad balioną pripildžiusio asmens vykdomas etiketės pakeitimas būtų laikomas būtinu norint pateikti rinkai pakartotinai pripildytą balioną.

18. Šiomis aplinkybėmis *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas, Suomija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir sprendimu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2021 m. kovo 29 d., pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar [Teisingumo Teismo] jurisprudencijoje dėl perpakavimo ir žymėjimo naujomis etiketėmis lygiagretaus importo atvejais įtvirtinti vadinamieji *Bristol-Myers Squibb* kriterijai ir ypač vadinamoji būtinumo sąlyga taikomi taip pat tada, kai kalbama apie prekių ženklo savininko arba su jo sutikimu vienoje valstybėje narėje rinkai pateiktų prekių perpakavimą arba ženklinimą naujomis etiketėmis siekiant perparduoti toje pačioje valstybėje narėje?

2) Ar tuo atveju, kai išleisdamas į rinką anglies dioksido pripildytus balionus prekių ženklo savininkas juos pažymėjo savo prekių ženklu, kuris ir matyti ant etiketės, ir išgraviruotas ant baliono kaklelio, vadinamieji *Bristol-Myers Squibb* kriterijai ir ypač vadinamoji būtinumo sąlyga taikomi taip pat tada, kai trečiasis asmuo, kad perparduotų, balioną pakartotinai pripildo anglies dioksido, nuo jo pašalina originalią etiketę ir ją pakeičia etikete su savo ženklu, nors, be kita ko, ant baliono kaklelio ir toliau matyti išgraviruotas balioną rinkai pateikusio asmens prekių ženklas?

3) Ar susiklosčius aprašytoms aplinkybėms gali būti laikoma, kad dėl etiketės su prekių ženklu pašalinimo ir pakeitimo iš esmės keliamas pavojus prekių ženklo, kaip įrodančio baliono kilmę, funkcijai, arba ar, atsižvelgiant į perpakavimo ir ženklinimo naujomis etiketėmis sąlygas, svarbi yra ta aplinkybė, kad

   – galima manyti, jog tikslinė grupė susidarys nuomonę, kad etiketėje nurodoma tik anglies dioksido kilmė (o kartu ir baliono pildytojas), arba

   – galima manyti, jog tikslinė grupė susidarys nuomonę, kad etiketėje bent iš dalies nurodoma ir baliono kilmė?

[14] 1997 m. lapkričio 11 d. sprendimas (C-349/95, EU:C:1997:530).

[15] Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas čia nurodo 1999 m. spalio 12 d. Sprendimą *Upjohn* (C-379/97, EU:C:1999:494, 44 punktas).

4) Ar tuo atveju, jei anglies dioksido balionų etiketės pašalinimas ir pakeitimas vertinamas pagal būtinumo sąlygą, netyčinis prie prekių ženklo savininko rinkai pateiktų balionų pritvirtintų etikečių pažeidimas ar atklijavimas arba ankstesnio pildytojo atliekamas jų pašalinimas ir pakeitimas reiškia aplinkybę, kuria remiantis reguliarus etikečių keitimas pildytojo etikete turi būti vertinamas kaip būtinas norint pateikti rinkai pakartotinai pripildytus balionus?“

19. *MySoda*, *SodaStream*, Suomijos vyriausybė ir Europos Komisija pateikė Teisingumo Teismui rašytines pastabas.

## III. Analizė

20. Prieš pradėdamas nagrinėti Teisingumo Teismui pateiktus klausimus, norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad šiose išvadose nurodysiu atitinkamas Reglamento 2017/1001 ir Direktyvos 2015/2436 nuostatas, t. y. visų pirma Reglamento 2017/1001 15 straipsnį ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnį[16]. Kadangi faktinės aplinkybės, dėl kurių skundžiamasi byloje *MySoda*, susiklostė 2016 m., atsižvelgiant į nuostatų dėl nacionalinių ir Sąjungos prekių ženklų suteikiamos teisės pasibaigimo panašumą, Reglamento 2017/1001 15 straipsnyje ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnyje išdėstyti argumentai taip pat bus taikomi aiškinant atitinkamas anksčiau galiojusių teisės aktų nuostatas[17]. Dėl tos pačios priežasties šiomis ankstesnėmis nuostatomis grindžiama Teisingumo Teismo jurisprudencija išlieka aktuali sprendžiant pagrindinę bylą.

### *A. Dėl pirmojo, antrojo ir ketvirtojo prejudicinių klausimų*

21. Pirmuoju, antruoju ir ketvirtuoju prejudiciniais klausimais, kurie, mano nuomone, turi būti nagrinėjami kartu, nacionalinis teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškinti, ar Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytos sąlygos turi būti taikomos tuo atveju, kai trečiasis asmuo po to, kai prekių ženklo savininkas prekes pirmą kartą pateikė Sąjungos rinkai, perparduoda jas toje pačioje valstybėje narėje, kurioje jos buvo pirmą kartą pateiktos rinkai. Be to, jis klausia, ar šios sąlygos, ypač būtinumo sąlyga, taikomos tuo atveju, kai trečiasis asmuo pakartotinai pripildo balioną anglies dioksido tam, kad jį perparduotų, nuima originalią etiketę ir pakeičia ją savo etikete, palikdamas matomą savininko prekių ženklą, išgraviruotą ant baliono kaklelio. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, kokią įtaką vertinant, ar yra būtinybė perpakuoti, turi aplinkybė, kad dėl savo pobūdžio prekių ženklo savininko etiketės, klijuojamos ant balionų, kuriuos ketinama pakartotinai pripildyti ir panaudoti daug kartų, susidėvi ar net atsiklijuoja ir dėl to jas reikia reguliariai keisti, kad vėliau būtų galima balionus parduoti. Šie klausimai užduodami siekiant nuspręsti, ar *SodaStream* turi teisę prieštarauti dėl *MySoda* praktikos.

22. Šia galimybe pateikti protestą, kuria nukrypstama nuo pamatinio laisvo prekių judėjimo principo, siekiama tik apsaugoti teises, susietas su konkrečiu prekių ženklo objektu, suprantamu atsižvelgiant į jo esminę funkciją[18]. Konkretus prekių ženklų teisės tikslas yra, be kita ko,

[16] Dėl suderinimo, kurį lemia Direktyvos 2015/2436 15 straipsnis, išsamumo pagal analogiją žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Schweppes* (C-291/16, EU:C:2017:990, 30 punktas). Dėl 1988 m. gruodžio 21 d. Pirmosios Tarybos direktyvos 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 40, 1989, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 92) 7 straipsnio žr. Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (25 ir 26 punktai) ir 2002 m. balandžio 23 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-143/00, EU:C:2002:246, 17 punktas).

[17] T. y. Reglamento Nr. 207/2009 13 straipsnį ir Direktyvos 2008/95 7 straipsnį.

[18] Žr. 2002 m. balandžio 23 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-143/00, EU:C:2002:246, 28 punktas).

užtikrinti savininkui teisę naudoti prekių ženklą pirmą kartą pateikiant prekę rinkai ir saugoti jį nuo konkurentų, kurie siekia piktnaudžiauti prekių ženklo padėtimi ir reputacija parduodami neteisėtai juo pažymėtas prekes [19]. Esminė prekių ženklo funkcija – garantuoti vartotojui ar galutiniam naudotojui prekių ženklu žymimos prekės tapatybę, kad jis galėtų neklysdamas atskirti šią prekę nuo kitos kilmės prekių [20]. Tačiau prekių ženklo savininko teisė prieštarauti dėl tolesnės prekybos jo prekių ženklu pažymėtomis prekėmis nėra neribota, nes ja neišvengiamai ribojamas pamatinis laisvo prekių judėjimo principas.

23. Taigi, Sąjungos ar nacionalinio prekių ženklo suteikiamos teisės pasibaigimo klausimas reglamentuojamas Reglamento 2017/1001 15 straipsniu ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsniu. Šiomis dviem nuostatomis panašiais žodžiais siekiama suderinti pagrindinius interesus apsaugoti prekių ženklu suteikiamas teises ir laisvą prekių judėjimą tarp valstybių narių [21]. Iš šių nuostatų matyti, kad prekių ženklo savininkas iš principo negali prieštarauti dėl minėto prekių ženklo naudojimo po to, kai prekė buvo pirmą kartą pateikta rinkai prekių ženklo savininko arba su jo sutikimu [22]. Taigi šiose dviejose nuostatose įtvirtintas prekių ženklo suteikiamų teisių pasibaigimo principas yra prekių ženklo savininkams suteiktų išimtinių teisių apribojimas. Šios išimtinės teisės ir laisvo prekių judėjimo ryšys ne kartą buvo atskleistas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje [23]. Todėl nors prekių ženklo nuosavybės teisės *per se* lemia laisvo prekių judėjimo apribojimą siekiant apsaugoti pramoninę ir komercinę nuosavybę, iškilus pavojui rinkoje vykstančiai konkurencijai, visų pirma jos suskaidymo rizikai, šios apsaugos intensyvumas sumažėja.

24. Šalys sutaria, kad aptariamus balionus pirmą kartą Suomijos teritorijoje rinkai pateikė prekių ženklo savininkė – bendrovė *SodaStream*. Remiantis tuo, kas pirmiau nurodyta, ši negalėtų prieštarauti dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos praktikos.

25. Vis dėlto prekių ženklo suteikiamos teisės neišnyksta, jei jo savininkas gali įrodyti teisėtą motyvą, pagrindžiantį jo prieštaravimą dėl tolesnės prekybos prekėmis [24]. Nors Reglamento 2017/1001 15 straipsnio 2 dalyje ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnio 2 dalyje kaip pavyzdžiai minimi prekių būklės pasikeitimas ir pablogėjimas, šiose nuostatose nepateikiamas išsamus teisėtų priežasčių, dėl kurių gali būti atsisakyta taikyti teisių pasibaigimo principą, sąrašas [25].

26. Byloje, susijusioje su lygiagrečiu vaistų importu, Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad pirmosios Direktyvos 89/104 7 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad prekių ženklo savininkas gali teisėtai prieštarauti dėl tolesnės prekybos vaistu, kai importuotojas perpakuoja minėtą prekę ir vėl prie jos pritvirtina savininko prekių ženklą, nebent, pirma, nustatoma, kad savininko naudojimasis prekių ženklo suteikiama teise siekiant užginčyti perpakuotų prekių, pažymėtų tuo prekių ženklu, prekybą prisidėtų prie dirbtinio rinkų pasidalijimo tarp valstybių narių, antra, įrodoma, kad perpakavimas negali turėti įtakos pakuotėje esančios prekės pradinei būklei, trečia, ant naujos pakuotės turi būti aiškiai nurodyta, kas perpakavo prekę ir jos gamintojo pavadinimas, ketvirta, perpakuotos prekės pateikimas nėra toks, kad galėtų pakenkti prekių ženklo ir jo savininko reputacijai, ir, penkta, importuotojas praneša prekių ženklo savininkui prieš

[19] Žr. Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (44 punktas) ir 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Schweppes* (C-291/16, EU:C:2017:990, 37 punktas).

[20] Žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Schweppes* (C-291/16, EU:C:2017:990, 37 punktas).

[21] Žr. 2002 m. balandžio 23 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-143/00, EU:C:2002:246, 18 punktas).

[22] Žr. Reglamento 2017/1001 15 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnio 1 dalį.

[23] Žr., be kita ko, 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Schweppes* (C-291/16, EU:C:2017:990, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[24] Žr. Reglamento 2017/1001 15 straipsnio 2 dalį ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnio 2 dalį.

[25] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (36 punktas).

pateikdamas perpakuotą prekę rinkai ir jo prašymu pateikia jam perpakuotos prekės pavyzdį [26]. Jei netenkinama bent viena iš Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nurodytų sąlygų, prekių ženklo savininkas gali teisėtai prieštarauti dėl tolesnės prekybos jo prekių ženklu pažymėtu ir perpakuotu vaistu [27].

27. Taigi vertinant *SodaStream* teisę prieštarauti dėl *MySoda* praktikos reikia nustatyti, ar ši praktika yra perpakavimas, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją (antrasis klausimas) [28]. Tada reikia nustatyti, ar remiantis Sprendimu *Bristol-Myers Squibb ir kt.* padarytos išvados taikomos tik lygiagretaus importo atvejams, neišvengiamai susijusiems su prekyba atitinkama preke kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje ji pirmą kartą pateikta rinkai (pirmasis klausimas). Galiausiai, prieš nagrinėjant būtinumo sąlygos taikymą, kaip tai suprantama pagal minėtą sprendimą, pagrindinės bylos aplinkybėms, reikia įvertinti, ar minėtame sprendime nustatytos sąlygos buvo konkrečiai susijusios su konkrečia prekių rūšimi, t. y. vaistais.

### *1. Dėl perpakavimo buvimo*

28. Dėl klausimo, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama *MySoda* veikla yra perpakavimas, Teisingumo Teismas jau yra, nors ir kitomis aplinkybėmis, nusprendęs kad „prekių ženklu pažymėtų vaistų ženklinimas naujomis etiketėmis, kaip ir jų nauja pakuotė, kenkia specifiniam prekių ženklo objektui <…>. Iš tikrųjų pakeitimas, kurį lemia bet koks prekių ženklu pažymėto vaisto perpakavimas arba ženklinimas nauja etikete, vien dėl savo pobūdžio sukelia realią žalos kilmės garantijai, kurią siekia užtikrinti prekių ženklas, riziką“ [29]. Toliau Teisingumo Teismas patikslino, kad jeigu ant originalios medicinos priemonės pakuotės, kuri nebuvo sugadinta ar atidaryta, buvo užklijuota maža etiketė, kuri neuždengia prekių ženklo ir kurioje nurodomas už pateikimą rinkai atsakingas paralelinis importuotojas, jo kontaktinė informacija, brūkšninis kodas ir farmacijos gaminio kodas, tokios etiketės užklijavimas nelaikomas perpakavimu. Kadangi tokiu veiksmu negali būti daroma įtaka konkrečiam prekių ženklo tikslui, jis nėra teisėtas motyvas, kuriuo galima pagrįsti prekių ženklo savininko nesutikimą su tolesne prekyba atitinkama preke [30]. Vis dėlto nemanau, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamą praktiką, aprašytą šios išvados 9 punkte, galima susiaurinti iki pastarosios prielaidos. Iš tikrųjų *MySoda* atidaro anglies dioksido balionus, juos tvarko, tikrina, valo, tada užpildo, užplombuoja ir paženklina naujomis etiketėmis [31]. Juo labiau negalima atmesti galimybės, kad dėl to gali nukentėti konkretus prekių ženklo objektas, nors ant baliono kaklelio išgraviruotas *SodaStream* prekių ženklas išlieka matomas [32]. Todėl anglies dioksido balionai, kuriuos pastaroji įmonė iš pradžių išleido į apyvartą Suomijos rinkoje, iš tikrųjų buvo perpakuoti.

[26] Žr. Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (79 punktas).

[27] Žr., be kita ko, 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 31 ir 60 punktai).

[28] Žr. 2018 m. gegužės 17 d. Sprendimą *Junek Europ-Vertrieb* (C-642/16, EU:C:2018:322, 29 punktas).

[29] Žr. 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 29 ir 30 punktai). Taip pat žr. 2018 m. gegužės 17 d. Sprendimą *Junek Europ-Vertrieb* (C-642/16, EU:C:2018:322, 30 punktas).

[30] Žr. 2018 m. gegužės 17 d. Sprendimą *Junek Europ-Vertrieb* (C-642/16, EU:C:2018:322, 35–37 punktai).

[31] Šiuo požiūriu veiksmų visuma man atrodo daug sudėtingesnė nei paprastas „perdirbimas“, kaip teigia Suomijos vyriausybė.

[32] Faktiškai išgraviruoto įrašo matomumas jokiu būdu neprilygsta etiketės matomumui. Šiomis aplinkybėmis, net jei tai nėra visiško nuslėpimo atvejis, nagrinėjamas atvejis yra panašus į 2010 m. liepos 8 d. Sprendimo *Portakabin* (C-558/08, EU:C:2010:416) 86 punkte nagrinėtą atvejį, tačiau nėra jam tapatus.

*2. Dėl Sprendime „Bristol-Myers Squibb ir kt.“ nustatytų sąlygų pritaikymo pagrindinėje byloje.*

29. Dėl Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytų sąlygų ir lygiagretaus importo atvejų sąsajos pirmiausia noriu pažymėti, kad nors ginčas pagrindinėje byloje iš tikrųjų susijęs su Suomijos rinkos situacija, *MySoda* priklijuotos etiketės rengiamos penkiomis kalbomis, taigi atskleidžiamas visas galimo pakartotinai pripildytų balionų platinimo ne tik Suomijos teritorijoje potencialas.

30. Taip pat pažymiu, kad tame sprendime nustatytos sąlygos, bent jau atsižvelgiant į jų formulavimą, visiškai pritaikomos tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, nes galiausiai jos susijusios su prekių ženklo suteikiamos apsaugos apimtimi ir ribomis. Šiuo klausimu sutinku su *SodaStream*, kai ji teigia, kad prekių ženklo savininko interesas gauti apsaugą nuo galimo jo prekių ženklu pažymėtos prekės kilmės garantijos pažeidimo yra toks pat tiek tuo atveju, kai šis pažeidimas padaromas tos pačios valstybės narės, kurioje pirmą kartą pradėta prekiauti aptariama preke, teritorijoje, tiek tuo atveju, kai jis padaromas kitos valstybės narės teritorijoje.

31. Visų pirma, intelektinės nuosavybės apsauga negali būti tokia griežta, kad įteisintų uždarą rinką ir taip iškreiptų konkurenciją[33]. Mano nuomone, rizika rinkai būna panaši, nes prieštaravimas dėl perpakavimo gali turėti tiesioginę pasekmę – prisidėti prie dirbtinio rinkos suskaidymo, net jei jis vyktų tik nacionaliniu mastu. Todėl esu linkęs pritarti Komisijos teiginiui, kad tai, jog praktika būdinga tiktai vienai valstybei narei, neturi lemiamos reikšmės nustatant, ar Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytos sąlygos taikytinos. Jeigu būtų nuspręsta kitaip, kiltų rizika, kad *SodaStream* įgytų galimybę besąlygiškai gauti naudos iš būsimo savo prekių perpardavimo. Tiesa, Sprendime *Viking Gas* Teisingumo Teismas nesiremia Sprendimu *Bristol-Myers Squibb ir kt.*, nors jame taip pat nagrinėta su dujų balionų pripildymu susijusi situacija, susiklosčiusi tik vienoje valstybėje narėje. Tačiau tai buvo kitoks sandoris, pirmiausia išnagrinėtas atsižvelgiant į vartotojo, kuris įsigijo pirmą kartą pateiktą rinkai dujų balioną, pasirinkimo laisvę ir nuosavybės teisę[34]. Klausimas dėl konkurentų teisės pildyti ir keisti dujų balionus iškilo tik pačioje analizės pabaigoje[35], o sprendimo rezoliucinėje dalyje Teisingumo Teismas tiktai priminė „pateisinamos priežasties“ reikalavimą, nenurodydamas jo taikymo sąlygų[36]. Be to, kaip tinkamai pažymėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, toje byloje nagrinėtas prekių ženklas nebuvo nei pašalintas, nei uždengtas.

32. Nagrinėjant klausimą, ar Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytos sąlygos yra būdingos vaistams ir medicinos priemonėms, pirma, man atrodo, kad pagal minėtą sprendimą šio tipo prekėmis neapsiribojama[37], ir, antra, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad taip nėra[38], nes minėtas sąlygas lemia ne prekių ženklo kokybė, o tai, kad be prekių ženklo savininko leidimo trečioji šalis imasi tam tikrų veiksmų dėl prekių ženklu pažymėtos prekės, o tai gali iškreipti prekių ženklo suteikiamą kilmės garantiją[39]. Taigi nepritariu Komisijos siūlomam Sprendimo *Junek Europ-Vertrieb*[40] 27 ir 28 punktų aiškinimui, nes iš minėtų punktų nematyti,

[33] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (31 ir 32 punktai). Priešingai, teisė į prekių ženklą suvokiama kaip esminis neiškraipytos konkurencijos sistemos elementas.

[34] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (31 ir 35 punktai).

[35] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (35 punkto pabaiga ir 36–41 punktai).

[36] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (42 punktas ir rezoliucinė dalis).

[37] Žr., pvz., Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (59, 60 ir 75 punktai).

[38] Dėl šių sąlygų taikymo spiritinių gėrimų balionams žr. 1997 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *Loendersloot* (C-349/95, EU:C:1997:530).

[39] Žr. 1997 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *Loendersloot* (C-349/95, EU:C:1997:530, 27 punktas).

[40] 2018 m. gegužės 17 d. sprendimas (C-642/16, EU:C:2018:322).

kad Teisingumo Teismas iš principo netaikė Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytų sąlygų kitoms prekėms nei vaistai. Manau, kad šiuose punktuose tik primenamos aplinkybės, visų pirma faktinės aplinkybės, kuriomis remiantis buvo priimta ankstesnė Teisingumo Teismo jurisprudencija.

33. Taigi iš visų šių argumentų matyti, kad niekas neprieštarauja tam, kad pagrindinėje byloje būtų taikoma Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* suformuluota būtinumo sąlyga.

### *3. Dėl būtinumo sąlygos, kaip ji suprantama pagal Sprendimą „Bristol-Myers Squibb ir kt.“*

34. Iš šios sąlygos, kuri suformuluota Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.*, matyti, kad prekių ženklo savininkas gali teisėtai prieštarauti dėl tolesnės prekybos preke, jeigu importuotojas perpakavo prekę ir iš naujo paženklino ją prekių ženklu, nebent, be kita ko, būtų nustatyta, jog savininko naudojimasis prekių ženklo suteiktomis teisėmis, siekiant užginčyti prekybą perpakuotomis prekėmis, pažymėtomis šiuo prekių ženklu, prisidėtų prie dirbtinio valstybių narių rinkų arba, kaip nagrinėjamu atveju, nacionalinės (antrinės) rinkos suskaidymo. Toks atvejis, remiantis Teisingumo Teismo sprendimu, yra *visų pirma* atvejis, kai perpakavimas, pirma, yra *reikalingas* siekiant prekiauti preke importo valstybėje narėje ir, antra, atliekamas tokiomis sąlygomis, kuriomis perpakuojant negali būti neigiamai paveikta prekės pradinė būklė [41]. Valstybėje narėje saugomo prekių ženklo savininko teisė uždrausti prekybą perpakuotomis prekėmis turi būti ribojama tik tiek, kiek importuotojo atliktas perpakavimas yra *būtinas* norint prekiauti preke [42]. Būtinumo sąlyga visais atvejais bus nagrinėjama atsižvelgiant į pripažintą prekių ženklo esminę funkciją [43].

35. Taigi perpakavimas yra būtinas, kad atitinkama prekė būtų pateikta rinkai kitoje valstybėje narėje, kai pakuotės pakeitimą lemia teisės aktuose nustatyti reikalavimai [44]. Atvirkščiai, Teisingumo Teismas nusprendė, kad perpakavimas nėra būtinas, kai jis paaiškinamas vien tuo, jog lygiagretus importuotojas siekia ekonominės naudos [45].

36. Būtinumo sąlyga bus vertinama atsižvelgiant tik į tai, kad prekė perpakuojama siekiant, kad būtų galima šia preke toliau prekiauti, o ne į perpakavimo būdą ar stilių [46]. Tačiau būtinumo sąlyga nėra savaime pakankama, nes, patikrinus perpakavimo būtinumą, kad būtų galima daryti išvadą, jog prekių ženklo savininkas negali prieštarauti dėl savo prekės perpardavimo [47], dar reikės įsitikinti, kad yra apsaugoti teisėti prekių ženklo savininko interesai, ir perpakavimo būdas ar stilius bus nagrinėjamas būtent šiuo vėlesniu etapu.

37. Taip pat reikia priminti, kad analizuojant būtinumo sąlygą prekių ženklas turi atlikti tam tikrą vaidmenį neiškreiptoje konkurencijos sistemoje. Manau, kad, kaip teigė Komisija, su perpakavimo būtinybe susijusi sąlyga turi būti taikoma atsižvelgiant į reikalavimą išlaikyti prekių ženklo

41 Žr. Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (79 punktas).

42 Žr. Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (56 punktas).

43 Žr. šios išvados 22 punktą.

44 Žr. Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (53 punktas). Taip pat žr. 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 36 punktas).

45 Žr. 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

46 Žr. 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

47 Žr. 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Boehringer Ingelheim ir kt.* (C-348/04, EU:C:2007:249, 30 punktas).

savininko ir, kaip nagrinėjamu atveju, perpardavėjų interesų pusiausvyrą. Šiuo klausimu noriu pabrėžti, kad *MySoda* atliekamas veiksmas yra sudėtingesnis nei paprastas rinkoje jau esančio baliono perpardavimas, nes *MySoda* ketina pakartotinai pripildyti šį balioną anglies dioksido.

38. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar, atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, *MySoda* atliktas perpakavimas yra būtinas siekiant prekiauti pakartotinai pripildytais anglies dioksido balionais, minėtas teismas aiškiai prašo Teisingumo Teismo pateikti šio vertinimo gaires.

39. *SodaStream* teikia rinkai pakartotiniam naudojimui skirtas prekes [48]. Ji priekaištauja bendrovei *MySoda* už tai, kad ši pati organizuoja pakartotinį *SodaStream* prekių ženklu pažymėtų balionų panaudojimą ir pripildymą. *SodaStream* neturi jokių kitų teisinių priemonių prieštarauti dėl *MySoda* veiklos – kuri, beje, atrodo, yra pripažinta ir reglamentuojama bent jau pagal nacionalinės teisės aktus, nes tai medžiaga, klasifikuojama kaip pavojinga, kaip antai anglies dioksidas, – kaip tik pareikšti teises į savo prekių ženklą, nurodant jas ant baliono.

40. Taigi įmanoma tik viena iš dviejų alternatyvų.

41. Pirma, kadangi *MySoda* vykdoma veikla atrodo teisėta ir atitinka *SodaStream* parduodamų prekių paskirtį, įsivaizduokime, kad *MySoda* ir toliau vykdo pildymo veiklą, tačiau, remiantis iš prekių ženklo kylančiomis teisėmis, jai draudžiama pašalinti etiketę. Tada rinkai būtų teikiama prekė, kuriai papildomą vertę akivaizdžiai suteikė ekonominės veiklos vykdytojas, kuris nėra prekių ženklo savininkas, bet prekė ženklinama tik prekių ženklo savininko etikete. Žinoma, prekių ženklas, kaip kilmės garantija, turi visišką poveikį balionui, bet ne pačioms dujoms ir pripildymo paslaugai. Be to, tokia visiškai teorinė situacija kelia problemų, susijusių su atsakomybės priskyrimu tais atvejais, kai priskiriama atsakomybė už po pakartotinio pripildymo kilusias problemas, nes ši atsakomybė galėtų būti klaidingai priskiriama baliono prekių ženklo savininkui, o ne ekonominės veiklos vykdytojui, kuris pakartotinai pripildė šį balioną. Kaip jau minėjau, *MySoda* atliekamas veiksmas nėra paprastas baliono perpardavimas. Tokiu atveju ženklinimas neatitinka tikrosios prekės būklės, kokios ji pagal savo paskirtį turi būti parduodama antrinėje rinkoje.

42. Antra, vadovaujantis *SodaStream* argumentais, kad ji siekia, jog jos prekių ženklas būtų nuolat saugomas ne tik pirmą kartą pateikiant juo paženklintą prekę rinkai, bet ir juo žymint pakartotinai naudojamą prekę, būtų užkirstas kelias bet kokiam trečiosios šalies operatoriaus atliekamam pakartotinai pripildomų balionų tvarkymui. Taigi tik *SodaStream* galėjo teisėtai pildyti ir perparduoti balionus, nors prekių ženklo suteikiama apsauga ir jo savininkui suteikiama teisė į protestą yra susijusios tik su aptariamais balionais, o ne su paskesniais veiksmais ir negali lemti rinkų suskaidymo ir iškraipyti konkurencijos [49]. Iš *SodaStream* pateiktų pastabų matyti, jog ji mano, kad svarbiausia užtikrinti, kad naudojant jos prekių ženklus būtų prekiaujama tik tais

[48] Man atrodo, kad šis skirtumas yra esminis siekiant atskirti šią bylą nuo vis dažniau pasitaikančių vadinamųjų „antrinio panaudojimo“ atvejų, kurie kol kas vis dar yra tam tikroje teisinėje pilkojoje zonoje (turiu omenyje, pavyzdžiui, atvejį, kai nuo autentiškų ir teisėtai įsigytų drabužių nukirptas prabangos prekių ženklu pažymėtas sagas trečioji šalis, kuri nėra atitinkamo prabangos prekių ženklo savininkė, paverčia papuošalais).

[49] Iš tikrųjų Teisingumo Teismas šiek tiek kitokiomis aplinkybėmis jau yra nusprendęs, kad „prekių ženklo, kurį sudaro kompozitinio baliono forma, licencijos turėtojui ir ant jo dedamų prekių ženklų savininkui suteikus teisę, remiantis su šiais prekių ženklais susijusiomis teisėmis, uždrausti vėliau pildyti balionus dujomis, būtų nepagrįstai sumažinta konkurencija paskesnėje dujų balionų pildymo rinkoje ir net sukeltų rinkos suskaidymo pavojų, jei licencijos turėtojui ir savininkui pavyktų priversti visus naudoti jo balioną dėl ypatingų jo techninių savybių, kurių nesaugo prekių ženklų teisė“ (Sprendimas *Viking Gas*, 34 punktas).

anglies dioksido balionais, kurių saugą ir teisingą pripildymą gali garantuoti ji pati. Atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali geriausiai įvertinti šį akivaizdžiai gynybinį [50] argumentą ir galimą manipuliavimą juo siekiant antikonkurencinių tikslų [51].

43. Šiomis ypatingomis sąlygomis, atsižvelgiant į prekių pobūdį ir paskirtį, jų perpakavimas, suprantamas kaip jau rinkai pateiktų balionų tvarkymas (atidarymas, valymas, tikrinimas), pripildymas ir galbūt visų pirma jų ženklinimas naujomis etiketėmis man atrodo *a priori* būtini, kad šie pakartotinai pripildomi balionai būtų naudojami pagal paskirtį ir kad antrinė rinka būtų prieinama nepriklausomiems ekonominės veiklos vykdytojams. Paradoksalu, bet jeigu ženklinimas naujomis etiketėmis atliekamas aiškiomis ir neklaidinančiomis sąlygomis, mano nuomone, jis padeda užtikrinti pagrindinę prekių ženklų funkciją – tiek tada, kai prekių ženklo savininkas balioną pateikė rinkai pirmą kartą, tiek kai prekių ženklo savininkas yra asmuo, kuris pakartotinai pripildė balioną prieš jį perparduodamas. Taigi, mano nuomone, būtinumo sąlyga yra įvykdyta vien dėl šios priežasties, juo labiau kad ji turi būti vertinama atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, be kita ko – į tai, kuo jis skiriasi nuo pagrindinės bylos faktinių aplinkybių byloje *Bristol-Myers Squibb ir kt.* Atsižvelgdamas į anglies dioksido balionų naudojimo laiką – o juos, kaip teigia *MySoda*, galima pripildyti apie šimtą kartų – taip pat galiu sutikti, kad kilmės etiketės būklė pablogės ir kad tuo atveju, jei balioną vieną po kito pripildys įvairūs operatoriai, asmuo, kuris iš naujo paženklins balioną paskutinį kartą, nebūtinai bus tas, kuris nuėmė originalią etiketę.

*4. Išvada*

44. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, Reglamento 2017/1001 15 straipsnio 2 dalį ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad prekių ženklo savininkas gali teisėtai prieštarauti dėl tolesnės prekybos toje pačioje valstybėje narėje, kurioje tas savininkas arba su jo sutikimu trečioji šalis pirmą kartą pateikė rinkai anglies dioksido balionus, kuriuos ta trečioji šalis pakartotinai pripildė, kai juos perpakavo ir vėl juos paženklino savo prekių ženklu, nebent būtų nustatyta, kad toks protestas prisidėtų prie dirbtinio rinkos suskaidymo. Siekdamas įvertinti tokios rizikos buvimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar jo atliktas perpakavimas, atsižvelgiant į aptariamos prekės pobūdį ir paskirtį, yra būtinas siekiant užtikrinti trečiųjų šalių patekimą į pildymo anglies dioksidu rinką. Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų, kad trečiosios šalies atliktas perpakavimas buvo būtinas, jis dar turėtų įsitikinti, kad yra apsaugoti prekių ženklo savininko teisėti interesai.

## *B. Dėl trečiojo prejudicinio klausimo*

45. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar etiketės, kuri pažymėta prekių ženklu, nuėmimas ir pakeitimas iš esmės turi įtakos prekių ženklo funkcijai, ar vis dėlto, taikant perpakavimą ir ženklinimą naujomis etiketėmis reglamentuojančias

[50] *MySoda* savo ruožtu nurodo, kad balionų pripildymo tokios medžiagos, kuri laikoma pavojinga, kaip anglies dioksido, veikla yra griežtai reglamentuojama ir kontroliuojama Suomijoje, be kita ko, laikantis šioje srityje taikytinos Sąjungos teisės.

[51] Pavyzdžiui, *SodaStream*, nurodžiusi, kad jai priklauso 55–60 % anglies dioksido balionų pripildymo Suomijos rinkos dalis, o *MySoda* – 30–35 % šios rinkos, siūlo priemonę – kuria būtų mažiau ribojama jos teisė į prekių ženklą nei pagrindinėje byloje nagrinėjamų etikečių klijavimas ir kuria remiantis būtų galima įrodyti, kad *MySoda* vykdomas ženklinimas naujomis etiketėmis nėra *reikalingas* – prašyti platintojų išrūšiuoti sugrąžintus tuščius balionus ir persiųsti juos pripildyti atitinkamiems prekių ženklų savininkams. Tačiau taip elgiantis galiausiai neliktų atskirų rinkų – rinkos, kurioje prisotinimo angliarūgšte aparatai tradiciškai parduodami kartu su bent vienu anglies dioksido pripildytu balionu, ir rinkos, kurioje vyktų tiktai anglies dioksido balionų užpildymas, nes aparato ir pirmojo baliono prekių ženklas būtinai nulemtų įmonę, kurioje balioną būtų galima pripildyti šimtą kartų.

sąlygas, reikia įvertinti, ar atitinkama visuomenė supranta, kad etiketėje nurodoma tik anglies dioksido kilmė, ar, atvirkščiai, laikoma, kad ši visuomenė supranta, jog etiketėje bent iš dalies nurodoma ir baliono kilmė [52].

46. Panašiai kaip *SodaStream*, šį trečiąjį prejudicinį klausimą suprantu taip, kad jis susijęs su nuo perpakavimo būtinumo sąlygos atskira ir savarankiška sąlyga. Iš tikrųjų, kaip, be kita ko, priminta šios išvados 36 punkte, net jeigu pagrindinėje byloje nagrinėjama praktika būtų pripažinta būtina pagal Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytą pirmąją sąlygą, to nepakaktų, kad būtų galima konstatuoti, jog *SodaStream* negali prieštarauti dėl minėtos praktikos, ir atrodo, kad šios sąlygos turėtų būti laikomos kumuliacinėmis. Kitaip tariant, nustačius, kad perpakavimas objektyviai būtinas, reikėtų išnagrinėti jo faktinį įgyvendinimą.

47. Pagal trečiąją Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* nustatytą sąlygą reikalaujama ant naujos pakuotės aiškiai nurodyti prekę perpakavusį asmenį ir jos gamintoją ir šias nuorodas išspausdinti taip, kad normalaus regėjimo ir įprasto dėmesingumo asmuo galėtų jas suprasti [53]. Taigi reikalaujamas informacijos aiškumas turi padėti išvengti vartotojo klaidinimo [54].

48. Siekiant apsaugoti prekių kilmės garantiją, ženklinimas naujomis etiketėmis, be kita ko, neturi sukurti įspūdžio, kad tarp prekę perparduodančios trečiosios šalies ir prekių ženklo savininko egzistuoja ekonominis ryšys ir, be kita ko, kad perpardavėjo įmonė priklauso to prekių ženklo savininko platinimo tinklui arba kad tas dvi įmones sieja ypatingas ryšys [55]. Jei pakankamai gerai informuotam ir pakankamai atidžiam vartotojui būna sunku nustatyti prekių kilmę, prekių ženklo suteikiamos teisės negali būti laikomos pasibaigusiomis [56]. Iš Sprendimo *Viking Gas* [57], be kita ko, matyti, kad vertinant, ar egzistuoja ekonominis ryšys, reikia atsižvelgti į balionų ženklinimą ir į jų keitimo sąlygas [58]. Taip pat reikia atsižvelgti į šio sektoriaus praktiką ir į tai, ar vartotojai yra pripratę prie to, kad balionus pripildo kiti platintojai. Tada galima daryti prielaidą, kad vartotojas, kuris kreipiasi tiesiogiai į konkurentą, kad šis pripildytų jo balioną arba pakeistų jo tuščią balioną pilnu, lengviau sužinos, kad minėto konkurento ir prekių ženklo savininko nesieja joks ryšys [59]. Teisingumo Teismas taip pat pripažino, jog tai, kad baliono prekių ženklas išlieka matomas, nors konkurentas jį paženklino papildoma etikete [60], yra svarbus veiksnys, nes juo tarsi paneigiama galimybė, kad ženklinant etiketėmis buvo pakeista balionų būklė ir visiškai nuslėpta jų kilmė [61].

[52] Šiuo klausimu nacionalinis teismas turės įvertinti, ar prie baliono pritvirtinant lipnias etiketes būtų mažiau pažeistos *SodaStream* teisės į prekių ženklą, visų pirma siekdamas nustatyti, ar tokiu atveju, atvirkščiai, nekiltų didesnės rizikos suklaidinti vartotojus, ypač tuo atveju, kai, balionus pripildžius daug kartų, ant jų būtų priklijuota daug lipnių etikečių.

[53] Žr. Sprendimą *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (79 punktas).

[54] Tam tikrais atvejais galima lengvai įsivaizduoti, kad ketvirtoji sąlyga, susijusi su pareiga nepažeisti prekių ženklo ir jo savininko reputacijos, būtų nagrinėjama kartu su šia trečiąja sąlyga. Vis dėlto pažymiu, kad tai nėra Teisingumo Teismui pateiktų prejudicinių klausimų dalykas.

[55] Žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Portakabin* (C-558/08, EU:C:2010:416, 80 punktas). Taip pat žr. Sprendimą *Viking Gas* (37 ir 39 punktai).

[56] Dėl interneto naudotojų žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Portakabin* (C-558/08, EU:C:2010:416, 81 punktas). Apskritai dėl vartotojų žr. Sprendimą *Viking Gas* (39 ir 40 punktai).

[57] 2011 m. liepos 14 d. sprendimas (C-46/10, EU:C:2011:485).

[58] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (39 punktas).

[59] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (40 punktas). Primintina, kad pagrindinėje byloje taip nebuvo.

[60] Nagrinėjamu atveju dvi lipnias etiketes prie baliono prilipdė jį pripildžiusi įmonė, o pirmą kartą minėtą balioną rinkai pateikusios įmonės žodiniai ir vaizdiniai prekių ženklai nebuvo nei pašalinti, nei uždengti (žr. Sprendimo *Viking Gas*, 11 punktą).

[61] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (41 punktas).

49. Atlikdama ženklinimą naujomis etiketėmis, trečioji šalis neturi veikti piktavališkai, pvz., ketindama iš tikrųjų apgauti vartotoją. Tačiau, pašalindama etiketę, *MySoda* nebūtinai buvo dėl to kalta, nes ne visada įmanoma nustatyti, ar *MySoda* nuo konkretaus baliono pašalino originalią etiketę, ar paskutinio asmens, pripildžiusio balioną dujų, etiketę. Jos pašalinimas gali būti pateisinamas atsižvelgiant į ypatingą aptariamos prekės, t. y. pakartotinai pripildomų balionų, pobūdį. Baliono prekių ženklas išlieka matomas, nes yra išgraviruotas ant kaklelio, todėl esminei prekių ženklo funkcijai, susijusiai su baliono kilmės garantija, nebūtinai pakenkiama vien dėl to, kad balionas buvo paženklintas naujomis etiketėmis. Tačiau man atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, kaip tiksliai šį ženklinimą naujomis etiketėmis supranta pakankamai informuotas ir protingai pastabus vartotojas[62]. Tai, žinoma, priklauso nuo tokio vartotojo žinių apie anglies dioksido balionų rinkos veikimą ir praktiką[63] lygio. Bet tai taip pat priklauso nuo etiketėje pateiktos informacijos aiškumo: joje turi būti pateikta informacija apie asmenį, kuris paskutinis pripildė balioną anglies dioksido, kad nekiltų dviprasmybių dėl to, kas iš tikrųjų atsakingas už baliono gamybą.

50. Pridursiu, kad Suomijos vyriausybė pabrėžė aplinkosauginius pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aspektus, teigdama, kad balionų surinkimas siekiant juos pripildyti ir panaudoti pakartotinai turėtų būti skatinamas kaip atliekų susidarymo prevencijos politikos dalis ir kaip vienas iš tikslų, kurių siekiama 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/852, kuria iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų[64]. Ši vyriausybė mano, kad siekiant šio tikslo nereikėtų balionų grąžinimo padaryti pernelyg sudėtingo, per daug atsižvelgiant į balionų gamintojo, kaip prekių ženklo savininko, teises.

51. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes, manau, kad Reglamento 2017/1001 15 straipsnio 2 dalis ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad, kai trečioji šalis pripildo anglies dioksido balioną dujų ir jį perparduoda, pašalinusi etiketę su baliono gamintojo prekių ženklu, palikusi šį ant kaklelio išgraviruotą ženklą matomą ir pritvirtinusi savo etiketę, turi būti įvertintas bendras naujojo ženklinimo įspūdis, siekiant nustatyti, ar informacija apie prekę perpakavusį asmenį ir informacija apie šios prekės gamintoją pakankamai gerai informuotam ir protingai atidžiam vartotojui atrodo aiški ir nedviprasmiška. Dėl šios naujoje etiketėje pateiktos informacijos, be kita ko, negali būti manoma, kad balioną pripildžiusią trečiąją šalį ir prekių ženklo savininką sieja ekonominis ryšys ar ypatinga sąsaja. Norint įvertinti naujojo ženklinimo sukuriamą įspūdį, reikia, be kita ko, atsižvelgti į atitinkamam sektoriui būdingą praktiką ir vartotojų žinių apie šią praktiką lygį.

### *C. Dėl Sprendime Viking Gas nustatyto kriterijaus taikymo*

52. Atrodo, kad, jei Teisingumo Teismas nepritartų pirmiau išdėstytiems argumentams, būtų galima taikyti jo Sprendime *Viking Gas* apibrėžtą kriterijų siekiant maždaug lygiaverčio rezultato.

53. Primenu, kad toje byloje Teisingumo Teismas turėjo nustatyti, ar ir, jei taip, kokiomis aplinkybėmis išimtinės licencijos turėtojas, kuriam suteikta išimtinė licencija naudoti daugkartinio naudojimo kompozitinius dujų balionus, kurių forma saugoma kaip erdvinis prekių ženklas ir kuriuos licencijos turėtojas pažymėjo savo pavadinimu ir logotipu, įregistruotus kaip

[62] Pasirinkau šią formuluotę, kuri, man atrodo, yra daugiau ar mažiau lygiavertė formuluotei, vartotai Sprendime *Bristol-Myers Squibb ir kt.* (dėl palyginimo žr. šios išvados 48 punktą).

[63] Kaip pažymėjo Komisija, šiuo klausimu skirtingai nei pagrindinėje byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Viking Gas*, parduotuvėse neparduodami pripildyti balionai, ant kurių nurodomas juos pripildžiusio asmens prekių ženklas, todėl vartotojui gali būti sunkiau tiksliai atskirti kiekvieno ant šių balionų priklijuoto prekių ženklo vaidmenį.

[64] OL L 150, 2018, p. 141.

žodinis ir vaizdinis prekių ženklai, pagal pirmosios Direktyvos 89/104 5 ir 7 straipsnius gali uždrausti trečiajam asmeniui už užmokestį keisti šiuos balionus, kuriuos nusipirko vartotojai ir suvartojo iš pradžių juose buvusias dujas, į kompozitinius balionus, kuriuose esančios dujos nėra gautos iš to licencijos turėtojo [65].

54. Taigi Teisingumo Teismas pirmiausia pripažino, kad pakartotiniam naudojimui skirti balionai turi tikrų prekių, o ne vien pakuotės statusą [66]. Paskui jis palygino, pirma, teisėto prekių ženklo, kurį sudaro baliono forma, licencijos turėtojo ir prekių ženklo, kuriuo jis pažymėtas, savininko interesą pasinaudoti prekių ženklų teikiamomis teisėmis ir, antra, šių balionų pirkėjų taip pat teisėtus interesus, pavyzdžiui, naudotis visiška tokių balionų nuosavybės teise, ir bendrąjį interesą užtikrinti neiškraipytą konkurenciją [67]. Galiausiai Teisingumo Teismas priminė, kad su balionais susijusių prekių ženklų ekonominė vertė buvo gaunama juos pardavus ir kad po pardavimo, kurio metu gali būti realizuojama prekių ženklo ekonominė vertė, Pirmojoje direktyvoje 89/104 numatytos išimtinės teisės pasibaigia [68].

55. Pirkėjų požiūriu, jei jų nuosavybės teisės būtų ribojamos prekių ženklo teisių net ir po pardavimo, jie nebegalėtų laisvai naudotis savo nuosavybės teisėmis, o privalėtų dėl paskesnio balionų pripildymo kreiptis tik į vieną dujų tiekėją [69]. Konkurencijos požiūriu tokioje situacijoje prekių ženklo licenciją turintis asmuo galėtų nepagrįstai sumažinti konkurenciją pripildytų dujų balionų realizavimo rinkoje ir sukeltų šios rinkos suskaidymo riziką [70].

56. Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad pardavus kompozitinį balioną „yra išnaudojamos teisės, kurias prekių ženklo <…> licencijos turėtojui <…> suteikia [šis prekių ženklas], ir po to, kai yra suvartojamos originalios dujos, pirkėjas įgyja teisę laisvai disponuoti tokiu balionu, įskaitant teisę jį keisti ar pildyti savo pasirinktoje įmonėje <…>, bet ir vienoje iš jos konkurenčių. Ši pirkėjo teisė lemia šių konkurentų teisę, neperžengiant [Pirmosios] direktyvos 89/104 7 straipsnio 2 dalyje nustatytų apribojimų, pildyti ir keisti tuščius balionus“ [71], nes šie apribojimai susiję su teisėtais motyvais, kuriais galima pateisinti prieštaravimą dėl tolesnės prekybos rinkai pateiktomis prekių ženklo savininko prekėmis. Šie teisėti motyvai gali būti prekių ženklu žymimų prekių būklės pasikeitimas arba pablogėjimas, trečiosios šalies atliekamas prekių ženklui tapataus ar į jį panašaus žymens naudojimas, kuris labai pakenkia jo geram vardui arba sudaro įspūdį, kad tarp prekių ženklo savininko ir šios trečiosios šalies egzistuoja ekonominis ryšys (pavyzdžiui, egzistuoja ypatingas ryšys tarp jų arba jie priklauso prekių ženklo savininko platinimo tinklui) [72]. Vertinant, ar susidaro ekonominio ryšio įspūdis, turi būti atsižvelgiama į balionų ženklinimą ir sąlygas, kuriomis jie keičiami [73], dėl kurių vidutinis vartotojas, kuris yra pakankamai gerai informuotas, protingai atidus ir apdairus, negali manyti, kad tarp abiejų susijusių įmonių yra ryšys arba kad pripildyti naudojamos dujos gaunamos iš prekių ženklo savininko. Taip pat reikia atsižvelgti į šio sektoriaus praktiką ir į tai, ar vartotojai yra pripratę prie to, kad balionus pripildo kiti platintojai. Tada galima daryti prielaidą, kad vartotojas, kuris kreipiasi tiesiogiai į konkurentą, kad šis pripildytų jo balioną arba pakeistų jo tuščią balioną pilnu, lengviau galės sužinoti, kad

65 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (15 punktas).
66 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (30 punktas).
67 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (31 punktas).
68 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (32 punktas).
69 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (33 punktas).
70 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (34 punktas).
71 Sprendimas *Viking Gas* (35 punktas).
72 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (36 ir 37 punktai).
73 Žr. Sprendimą *Viking Gas* (39 punktas).

minėto konkurento ir prekių ženklo savininko nesieja joks ryšys [74]. Teisingumo Teismas taip pat pripažino, jog tai, kad baliono prekių ženklas išlieka matomas, nors konkurentas jį paženklino papildoma etikete [75], yra svarbus veiksnys, nes juo tarsi atmetama galimybė, kad ženklinant etiketėmis buvo pakeista balionų būklė ir visiškai paslėpta jų kilmė [76].

57. Tai, kas išdėstyta, pritaikius pagrindinei bylai, aiškėja, kad pagal Reglamento Nr. 2017/1001 15 straipsnį ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnį pripildomų ir pakartotinai naudojamų anglies dioksido balionų prekių ženklo savininkas negali pareikšti prieštaravimų dėl to, kad šie balionai, įsigyti vartotojų, kurie vėliau sunaudojo dujas, buvo šių vartotojų pristatyti perpardavėjams, atsakingiems už tuščių balionų surinkimą, ir po to, kai juos pakartotinai pripildė konkuruojanti trečioji šalis, šios trečiosios šalies parduoti, jai šiuos balionus pažymėjus savo prekių ženklu, o prekių ženklo savininko prekių ženklą palikus matomą, išskyrus atvejus, kai prekių ženklo savininkas gali įrodyti teisėtą priežastį, kaip apibrėžta pirmiau minėtose nuostatose. Tokiu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama praktika daro didelę žalą prekių ženklo savininko geram vardui arba ar toks tapataus žymens naudojimas gali sudaryti įspūdį, kad šį savininką ir atitinkamą trečiąją šalį sieja ekonominis ryšys. Šiuo tikslu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atkreipia dėmesį į tai, kad vartotojas, kuris yra pakankamai gerai informuotas, protingai atidus ir apdairus, suvokia galimą prekių ženklo savininko ir konkuruojančios trečiosios šalies ekonominio ryšio egzistavimą. Reikia atsižvelgti į vartotojų įpročius ir rinkos praktiką. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turės įsitikinti, kad konkuruojančios trečiosios šalies vykdomas ženklinimas nepakeitė balionų būklės.

## IV. Išvada

58. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau taip atsakyti į *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas, Suomija) pateiktus klausimus:

1) Atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo 15 straipsnio 2 dalį ir 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2436 valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti 15 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad prekių ženklo savininkas gali teisėtai prieštarauti dėl tolesnės prekybos toje pačioje valstybėje narėje, kurioje tas savininkas arba su jo sutikimu trečioji šalis pirmą kartą pateikė rinkai anglies dioksido balionus, kuriuos ta trečioji šalis pakartotinai pripildė, kai juos perpakavo ir vėl juos pažymėjo savo prekių ženklu, nebent būtų nustatyta, kad toks protestas prisidėtų prie dirbtinio rinkos suskaidymo. Siekdamas įvertinti tokios rizikos buvimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar trečiosios šalies atliktas perpakavimas, atsižvelgiant į aptariamos prekės pobūdį ir paskirtį, yra būtinas siekiant užtikrinti trečiųjų šalių patekimą į pildymo anglies dioksidu rinką. Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų, kad trečiosios šalies atliktas perpakavimas buvo būtinas, jis dar turėtų įsitikinti, kad yra apsaugoti prekių ženklo savininko teisėti interesai.

[74] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (40 punktas).

[75] Nagrinėjamu atveju dvi lipnias etiketes prie baliono prilipdė jį pildydavusi įmonė, o pirmą kartą minėtą balioną rinkai pateikusios įmonės žodiniai ir vaizdiniai prekių ženklai nebuvo nei pašalinti, nei uždengti (žr. Sprendimo *Viking Gas* 11 punktą).

[76] Žr. Sprendimą *Viking Gas* (41 punktas).

2) Reglamento 2017/1001 15 straipsnio 2 dalis ir Direktyvos 2015/2436 15 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad kai trečioji šalis pripildo anglies dioksido balioną dujų ir jį perparduoda, pašalinusi etiketę su baliono gamintojo prekių ženklu, palikusi šį ant kaklelio išgraviruotą ženklą matomą ir pritvirtinusi savo etiketę, turi būti įvertintas bendras naujojo ženklinimo sukuriamas įspūdis, siekiant nustatyti, ar informacija apie prekę perpakavusį asmenį ir informacija apie minėtos prekės gamintoją normalų regėjimą turinčiam ir pakankamai dėmesingam vartotojui atrodo aiški ir nedviprasmiška. Dėl šios naujoje etiketėje pateiktos informacijos, be kita ko, negali būti manoma, kad balioną pripildžiusią trečiąją šalį ir prekių ženklo savininką sieja ekonominis ryšys ar ypatinga sąsaja. Siekiant įvertinti naujojo ženklinimo sukuriamą įspūdį, reikia atsižvelgti į atitinkamam sektoriui būdingą praktiką ir vartotojų žinių apie šią praktiką lygį.